

Tacis

Прохачі контейнерів

Юрій ПОТАШНИЙ

54

Проект «Сталий місцевий розвиток в Україні» (програма *TACIS*) розрахований на 4 роки й завершується в жовтні 2010-го. Його мета полягає в удосконаленні комунальної інфраструктури декількох українських міст, які надалі слугуватимуть взірцем для інших регіонів країни. Впродовж дії проекту планувалося модернізувати системи водопостачання, водовідведення, теплопостачання й управління твердими побутовими відходами. Кошторис програми становив 15,5 млн. євро. Загалом у регіональний розвиток України Євросоюз інвестував близько 53 млн. євро.

У державному управлінні Європейського Союзу широко застосовується принцип субсидіарності, – зазначив під час прес-конференції Голова Представництва ЄС в Україні **Жозе Мануел Пінту ТЕЙШЕЙРА**, перебуваючи з інспекційною поїздкою в м. Прилуках. – Відповідно до цього принципу, все, що може бути здійснено на муніципальному, не має виконуватися на вищому рівні. Тож Україні слід адаптувати законодавство до європейського, надавши ширші повноваження органам місцевого самоврядування. Задля цього ми співпрацюємо як з громадами, так і з центральними органами влади. Зокрема, підписано меморандум про регіональний розвиток між Представництвом ЄС, Мінекономіки й Мінрегіонбудом України.

Учасниками пілотного проекту, що фінансується Євросоюзом, стали чотири міста: Прилуки (Чернігівська обл.), Ізюм (Харківська обл.), Ромни (Сумська обл.) та Свердловськ (Луганська обл.). Міста обирали з огляду на їхній попередній досвід успішної співпраці з європейськими структурами. Про це, відповідаючи на запитання журналу «Віче» про критерії відбору, сказав Жозе Мануел Пінту Тейшейра.

– Проекти розраховані на коротко- та середньострокову перспективу. Якщо ми постійно працюватимемо з одними й тими само регіонами,

Важко радянським людям жити в капіталістичному світі.

Ще важче радянській системі державного управління задовольнити потреби демократичного суспільства. Особливо це відчувається на місцевому рівні: безправні й бідні громади без допомоги з центру не здатні себе обслуговувати – не можуть організувати утилізацію сміття, забезпечити безперебійне водопостачання, вчасно увімкнути опалення. Щоб хоч якось зарадити комунальним проблемам громад, на допомогу приходить Європейський Союз.

вони стануть залежними від нашої допомоги, – додав посол.

Допомога й справді чимала. За словами Прилуцького міського голови **Юрія БЕРКУТА**, техніку, яку надав Європейський Союз, місто власним коштом змогло б купити не раніше як за 30–40 років. Один коток-компактер відходів німецького виробництва коштує близько 2,8 млн. гривень.

– Завдяки цій машині вдасться продовжити експлуатацію полігону на 8–10 років. Наступного року сміттєзвалище вичерпало б свої можливості, адже діє воно з 1986 року. Однак другого в нас немає. Тепер матимемо час для розв'язання проблеми, – радіє Ю. Беркут.

Прилуки отримали ще близько 500 контейнерів для сміття, кілька вантажівок і самоскидів, екскаватор. На водоканалі встановлено лабораторне обладнання для контролю за якістю води й унікальну систему моніторингу мережі водопостачання *SKADA*. Без оновок не залишилося підприємство теплопостачання, на роботу якого традиційно часто нарікають городяни. Газові котли різної потужності, ізоляційні матеріали, комп'ютерне устаткування стануть у пригоді тепловикам. Щоправда, не завжди знаходяться кошти, аби відразу скористатися подарунками Євросоюзу: власні фінанси традиційно співають романси, а до міністерств не достукатися.

Мер Ізюма **Олександр БОЖКОВ** поскаржився: три промислові велетні союзного значення, на котрих раніше трималася інфраструктура міста, практично припинили роботу. Тож отримати технічну допомогу в такий скрутний для міста час було особливо важливо.

– Окрім різних видів техніки, тепер маємо сучасну лабораторію для контролю за довкіллям, вартість якої перевищує 1 мільйон гривень. Захоплені ідеєю й самі вклали в районну санепідемстанцію 100 тисяч гри-

вень, – розповів журналістам Ізюмський міський голова.

Вартість технічної допомоги Ромнам становить близько 25 млн. гривень.

– Ми створили нові структури у виконавчому комітеті, стали по-іншому планувати й організувати роботу, відпрацювали стратегічний план розвитку міста. Сподіваємося, тепер процес становлення місцевого самоврядування стане динамічнішим, – зауважив мер Ромнів **Павло ПОМАРАН**.

Надалі Євросоюз планує спільно з центральними органами влади України створити регіональні фонди комунального розвитку, кошти з яких використовуватимуться для розв'язання нагальних проблем муніципалітетів. Європейська комісія вже розпочала перемовини з цього приводу з Міністерством регіонального розвитку та будівництва. Щоправда, міські голови з обережністю ставляться до управління такими фондами на центральному рівні.

– Краще, щоб незалежні іноземні експерти відбирали міста для участі в проектах, як робиться нині. Інакше це будуть на вітер викинуті гроші, бо доступ до них матимуть не найбільш підготовлені міста, а наближені до іванова-петрова-сидорова, – резюмував Ю. Беркут.

У Свердловську здійснюється не лише проект «Сталий місцевий розвиток в Україні», за яким місто отримало техніку для комунальних служб більш як на 20 млн. гривень. Тут паралельно відпрацьовують аспекти функціонування майбутніх фондів регіонального розвитку – для прикладу реалізується програма енергозбереження в бюджетній сфері. Про попередні її підсумки розповів Свердловський міський голова **Олександр ШМАЛЬЦ**:

– Такої колосальної допомоги ми ще ніколи й ні від кого не отримували. Під проект Євросоюзу потрапили 13 об'єктів освіти та 13 – охорони здоров'я. Тут встановлюємо нові

На жаль, сміття не прибирає саме себе

системи опалення, перекриваємо дахи, міняємо віконні й дверні блоки. Та найголовніше – приміщення утеплюються ззовні, після чого стіни штукатурять і фарбують. Тож старі приміщення, наприклад школа, збудована 1926 року, набувають сучасного вигляду. За рахунок власного бюджету ми ніколи не змогли б цього зробити. Що й казати: досі комунальні служби міста експлуатували техніку, якій вже виповнилося 60–70 років. Тепер у людей з'явився інтерес працювати. Незабаром матимемо європейське містечко, де мешкає 113 тисяч щасливих жителів.

Проекти Євросоюзу втілювалися б в Україні активніше, якби не численні бюрократичні бар'єри. Так, через надмірну централізацію влади дуже багато питань, навіть дрібних, не можна вирішити на місцевому рівні.

– Жителі громад мусять жвавіше включатися в процес, – наголосив під час прес-конференції в Прилуках **Бернар ФРОЛІШЕР**, керівник проекту «Сталий місцевий розвиток в Україні». – Ставлення населення до наших проектів інколи навіть негативне. Це подекуди видно з роботи міських рад. Складно впроваджувати реформи, якщо місцеві жителі й надалі житимуть лише очікуванням допомоги, а не ініціюватимуть зміни знизу.

Не задоволені представники Євросоюзу й фінансовою системою, котра, на їхній погляд, стримує розвиток регіонів.

– Якщо місто заробляє більше грошей, ніж потребує, цей надлишок у нього забирають. Натомість тим, кому бракує коштів на існування, держава надає дотації. Такий підхід видається соціально орієнтованим,

однак насправді він лише гальмує розвиток міст. Втрачається будь-яка мотивація до роботи, адже «багаті» змушені ділитися прибутками, а «бідні» гарантовано отримають від держави фінансову допомогу, – підсумував Бернар Фролішер.

Європейські експерти нарікають на відсутність в Україні якісної школи підготовки адміністративних кадрів для муніципалітетів та комунального господарства. Ця проблема, як і фінансова, може бути розв'язана лише на державному рівні. Мер Свердловська О. Шмальц вважає: до місцевого бюджету має надходити 50–60 відсотків податків, що збирають у місті. «Тоді ми не будемо прохачами, а самостійно вирішуватимемо проблеми міста», – сказав очільник Свердловська.

Голова Представництва ЄС в Україні Жозе Мануел Пінту Тейшейра ознайомився на Прилуцькому водоканалі з роботою обладнання, яке місто отримало за програмою «Сталий місцевий розвиток в Україні». Завдяки технічному переоснащенню значно скоротилося споживання електроенергії на чотирьох свердловинах. Незабаром таке устаткування встановлять іще на 10 об'єктах.

Менш приємним був візит посла на місцеве сміттєзвалище, яке хоча й нічим не гірше за інші в Україні, однак з європейського погляду не витримує жодної критики. Подарований коток-компактер туди-сюди снував полігоном, ущільнюючи відходи життєдя-

Коли ж ви почнете переробку сміття?

льності прилучан. Якщо в міському бюджеті не бракуватиме коштів (техніка потребує 30 літрів дизпального на 1 годину роботи), то німецька машина-велетень затрамбус в землю більше сміття, ніж її вітчизняний попередник – зношений гусеничний трактор. Тим часом кількість сміття, яке щороку викидають мешканці міста, зростає на 10–12 відсотків. Очевидно, що не все з нього здатна прийняти земля. Це либонь проблема не одних Прилук – країні потрібна масштабна програма, котрою запроваджувалися б роздільний збір та цілковита утилізація відходів. Якщо театр починається з гардеробу, то Європейський Союз – зі сміттєзвалища.

Сміття з нашої планети нікуди не дівається. Просто тому, що нема куди